

UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918”, ALBA IULIA

Alina OPRIC

Ana-Maria OPREA

KOSI EFOUI

Soloul unui suflet mort

- paginile 77-81-

Am redeschis adesea plicurile mari cu scrisorile lungi ale lui Mozaya, el care nu scrie niciodată nimănui. Și în aceste scrisori, începea întotdeauna prin a-mi reaminti jurământul căruia nu reușeam să-i fiu credincios, după stabilirea mea în Nord, în ciuda eforturilor unite de voință și de atenție, jurământ pe care nu uitam să-l reînnoiesc, de la o scrisoare târzie la o altă scrisoare târzie: „Data viitoare, promit, nu voi aștepta a treia scrisoare de la tine ca sa-ți răspund la toate deodată”. Iar el, își începea întotdeauna scrisorile prin aceeași formulă : „Îmi face plăcere să-ți scriu”.

Lăsând la o parte acest amestec de paragrafe înșirate pe pagină de la un capăt la altul, și unite prin liniuțe, îmi dădea, nu foarte des, o dată sau de două ori, vești despre Asafo Johnson. Nu mare lucru, ce-i drept. Printre diferite aprecieri despre cartea pe care tocmai o citea și din care îmi copia pasaje alese, cu cerneală de diferite culori, cum îi era obiceiul, îmi spunea într-un singur rând că prietenul nostru era de acum înainte ocupat să joace teatru cu o „trupă adevărată”, compania Radioului, că nu se mai vedeau mult sau practic deloc. Altă dată, a adăugat un detaliu, un indiciu asupra căruia ar fi trebuit să mă opresc, ceva despre radio, nu că nu-l mai asculta, ci că nu mai putea fi ascultat.

„Panica năpădește cuvintele”, scria Mozaya. De pe catedra din clasă, dispăruse radioul cu becuțele lui, care-i încânta pe elevi la ora la care se transmiteau poveștile sau piesele de teatru pentru copii.

Îmi vorbea în ultima lui scrisoare de câțiva elevi pe care îi obliga încă, în fiecare dimineață, la nelipsitul ritual al maximei zilei. Limpezire a minții înainte de începerea orelor, aceste fragmente de text copiate la tablă și recitate în cor – „Între Da și Nu, între Pro și Contra, există imense spații subterane în care cel mai amenințat dintre oameni ar putea trăi în pace” - , aceste frânturi de scriere, când te gândești la ce avea să se întâmple, când soarta cărții și soarta lemnului vor fi unite prin foc, erau rămășițe de cărți pe cale de dispariție, pe care le cultiva în sera carnetelor sale, pe care le răsădea ca pe niște puieți în mintea copiilor.

Prin aceste scrisori îmi vine încă să dau timpul înapoi și să caut indiciile care mi-ar fi permis să măsoz, la adevărata greutate a spaimei provocate, ceea ce avea să se întâmple.

Ca o ruină bruscă, vremea pribegiilor ce avea să vină, linia de demarcație, divizând Gloria Grande, acest război, țara întreagă care regurgita bucățele de carne vie, acest război care va apărea la televizor sub numele de clash interregional, asemănător denumirilor care se dau olimpiadelor folclorice unde campionii satului se înfruntă în turnee de aruncare a cepelor sau de curse în butoaie. Acest război în care se văd localnici hăituind alți localnici până la latrinele cartierelor periferice. Ceea ce se va întâmpla pe negândite, suflu de fum stârmit de un foc ascuns.

Evenimente neprevăzute, afară doar de frica difuză din cuvintele pe care le auzeam, cu urechea lipită de radio. Cuvintele care se vedeau încremenind la soare pe pereți despărțitori, pictate de o mână invizibilă, cuvinte de acum înainte fixate în negoțul zilnic cu vorbe, cuvintele fricii crescânde, lozincile care îi chemau pe cei ce erau, „cu totul copii ai adevăratei țări”, să se pregătească pentru „împlinirea pedepsei” împotriva celor ce erau „cu totul și cu totul altfel”, cărora li se promitea o suferință continuă.

Cuvintele care se vedeau înghesuindu-se pe fluturași aruncați peste garduri în curțile caselor:

Să fi fost într-o seară. Să fi fost într-o dimineață. Să fi fost la vremea când soarele cheamă la odihnă. Nicio odihnă înainte de împlinirea lucrării. Nicio clipă de odihnă pentru brațul înarmat al Pedepsei. Nicio clipă de răgaz pentru cei care o atrag asupra capetelor lor, asupra capetelor copiilor lor care vor fi ultima generație, asupra capetelor soțiilor și surorilor lor care vor fi la ultima naștere. Iată ce spune Strămoșul, Totemul cu Cap de Fildeș: Vreau ca tot ce trebuie făcut să se facă.

Ca o bilă aruncată în alte bile îngrămădite ca să împrăștie mormanul și să-l facă țândări sonore, Totemul cu Cap de Fildeș, cuvânt fetiș care cât de curând se va schimonosi, din țara așa-zisă „adevărată”, înteți freamătul altor cuvinte din gura celor mulți, până la glumele macabre și profetice care încântau zilele poporului credincios, o adunătură de „neghiobi fericiți care s-au născut undeva”, cum spune cântecul pe care Mozaya îl cita în scrisoarea sa.

Au uitat că, la început, acest cuvânt „Cap de fildeș”, înainte de a se regăsi ridicat la rang de Totem, nu era la urma urmelor decât un semn înscris pe o hartă pentru a-i călăuzi pe ucigașii de elefanți, veniți dintr-un loc îndepărtat al Europei, pentru a hăitui animalele în jurul locurilor în care acestea se adăpau, până pe căările de trecere și de migrație, unde puteau fi răpuși cu ușurință.

Urmă lăsată de o poftă nemăsurată, care se năpustise asupra elefanților precum oamenii se aruncă asupra aurului, acest cuvânt care n-a servit decât ca să delimiteze, odinioară, un perimetru de vânătoare, avea să provoace explozia.

Cineva care nu putea să-și cânte genealogia până la octava potrivită, până la Totem, era numit Neom: cineva a cărui înfățișare umană avea să fie socotită imitație.

„Panica nu a năpădit, deocamdată, decât cuvintele”, scria Mozaya, pe un ton întotdeauna la fel de încăpățânat ca și cum ar fi vorbit de acele ploi catastrofale, care se anunță prin vânturi puternice, dar care nu mai cad, de care oamenii se pregătesc să fugă, înainte să-și dea seama că cerul s-a limpezit din nou fără motiv.

Și știu că lăudăroșenia este pudoarea celor grav răniți.